

Стрельник Вікторія Валеріївна

к. ю. н., доцент, доцент кафедри приватного та соціального права

Сумський національний аграрний університет

ОРГАНІЧНЕ ВИРОБНИЦТВО ЯК ПРІОРИТЕТ АГРАРНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ

За сім місяців війни негативного впливу зазнали 1,2 млн га, що становить близько третини земель України. Пошкоджено близько 5% земель сільськогосподарського призначення. Втрати доступних посівних площ становить понад 25%, зрошуваних земель - 70%, ягідників – близько 25%, садів – 20%. Зафіксовано 2000 фактів шкоди довкіллю, нараховано збитків на суму 395 млрд. грн., зокрема 8,8 млрд. грн. ґрунтам [1]. Значні масиви земель є небезпечними для виробничої діяльності через пошкодження та замінування. Істотних руйнувань зазнали об'єкти інфраструктури: сільськогосподарської, складської, транспортної, енергетичної, переробної промисловості. Через фізичне знищення аграрних підприємств у зоні ведення бойових дій потенційно очікується втрата до 30% поголів'я тварин.

Повноцінне відновлення економіки й інфраструктури країни можливе лише після завершення масштабних воєнних дій і звільнення територій. Дискусії та плани розбудови країни, творення сталого майбутнього відновлення України, мають базуватись на пріоритетах шляху до євроінтеграції [2, с.182]. Одним із завдань визнається адаптація законодавства України до європейських і світових стандартів впровадження технічного та технологічного переоснащення із застосуванням сучасних технологій (в тому числі модернізації й екологізації сільськогосподарського виробництва). Наприкінці 2019 р. в ЄС було ухвалено Європейський зелений курс, який передбачає збільшення територій, зайнятих під органічне виробництво. Регламент Європейського Парламенту та Ради ЄС 2018/848 від 30 травня 2018 р. розглядає органічне виробництво як комплексну систему управління сільськогосподарськими підприємствами та виробництвом харчових продуктів, що об'єднує передові практики у сфері охорони навколишнього середовища,

зміни клімату, збереження природних ресурсів, застосування високих стандартів у галузі добробуту тварин і виробництва згідно зростаючому попиту споживачів на продукти, вироблених з використанням натуральних речовин і процесів [3].

Активний розвиток органічного виробництва в Україні почався у 2000-х роках. Багато років Україна залишалася постачальником органічної продукції, зуміла зберегла свої позиції під час пандемії COVID-19, коли були порушені ланцюги постачання. В останні роки Україна впевнено входила до ТОП-5 найбільших постачальників органічної продукції до ЄС. За результатами 2020 р. України мала 4-е місце у світі (із 123 країн) за обсягами імпорту органічної продукції до ЄС [4].

З початку повномасштабного вторгнення Росії в Україну органічний ринок зазнав проблем, як і вітчизняний агросектор. Станом на червень 2022 р. п'ята частина органічної землі знаходилася під окупацією (Херсонська та Запорізька області). Близько 30% виробників органічної продукції вимушені призупинити свою діяльність.

Зважаючи на зростаючу продовольчу кризу в світі через військові дії в Україні, заблокований експорт, органічне сільське господарство має рішення у подоланні поточних викликів. Через обмежене використання зовнішніх ресурсів і застосування холістичного підходу до господарювання вбачається можливим досягнення результату. Розуміння взаємовідносин між суб'єктами як системи, де кожен компонент впливає на ефективність всього ланцюга, встановлення нових орієнтирів для підтримання належного рівня ефективності та розвитку, максимізації задоволення потреб споживача та досягнення мети господарської діяльності. Чинники пов'язані з діяльністю постачальників, конкурентів, покупців, посередників, представників і влади, що безпосередньо впливають на діяльність, вимагають формування цілісного уявлення не лише про складники та взаємозв'язки між ними, а й урахування сили впливу середовища, що прямо або ж опосередковано взаємодіє із системою [5].

Важливим фактором для експорту органічної продукції є ухвалені рішення ЄС щодо скасування імпортних квот і мит на українську продукцію. Статус кандидата в ЄС також посилює

позицію України. Вперше за багато років Україну виключено із переліку країн-експортерів органічної продукції, щодо яких застосовуються додаткові заходи контролю [4].

Таким чином, органічне виробництво при переході до кліматично-нейтрального сільського господарства може відіграти важливу роль в адаптації та пом'якшенні впливу зміни клімату. Розвиток органічного виробництва залишається одним з пріоритетів аграрної політики України, підтримка міжнародних партнерів і налагодження співпраці у сучасних умовах військового стану є надзвичайно актуальними.

Список використаних джерел:

1. Дайджест ключових наслідків російської агресії для українського довкілля за 18-24 серпня 2022 року. Міністерство захисту довкілля та природних ресурсів України. URL: https://mepr.gov.ua/news/39615.html?fbclid=IwAR3c928b1VKWQCL5xujLuIE_7Kx3coTkrHhjWUk2wdl1-xtT27Q0myqlWq4
2. Стрельник В.В. Відбудова України на засадах сталого розвитку. *Ціннісно-орієнтований підхід в освіті і виклики євроінтеграції*: матер. III Всеукр. наук.-метод. конф. (м. Суми, 18 червня 2022 р.) / ред. колегія: В.М. Завгородня, А.М. Куліш, та ін. Суми: Сумський державний університет, 2022.
3. Регламент Европейского Парламента и Совета Европейского Союза 2018/848 от 30. 05.2018 г. об органическом производстве и о маркировке органических продуктов.
4. Катерина Шор Як змінюється органічний ринок в умовах війни? URL: https://organicinfo.ua/wp-content/uploads/2022/07/AllRetail_july_2022-Organic.pdf
5. Корчинський І.О. Чура С.-Г.Т Теоретичні основи холістичного управління економічною безпекою підприємства. *Держава та регіони: Економіка та підприємництво*. 2020. № 5 (116). URL: http://www.econom.stateandregions.zp.ua/journal/2020/5_2020/10.pdf